

12

2019

ISSN-0207-4710

GÖYƏRCİN

QARAJIN NAĞILI

Biri var idi, biri yox idi, bir qaraj var idi... Bu qaraj çox maşınlar yola salmışdı... Əvvəlcə bir az xiffət eləyər, könnə maşının ayrılığına dözə, təzə maşınınsa naz-qəmzəsinə öyrəşə bilmirdi... Lakin günlər keçdikcə taleyiylə barışmalı olardı...

Düzü-dünyanı gəzib qayıdan dostunu - maşını səhərəcən dincəlməyə qoymaz, onu sorğu-suala tutardı...

Ancaq neçə gün idi ki, sahibi maşına minib getmiş, hələ də geri qayıtmamışdı... Qaraj narahat idi, çox narahat... Gecələr tək qalmağa öyrəşməyən qaraj səhərəcən qəribə-qəribə yuxular görərdi...

Aradan bir neçə gün keçdi. Nəhayət, bir gün qaraj mühərrikin səsinə mürgüdən ayıldı. Sahibinin doğma barmaqlarının ona toxunduğunu hiss eləyən kimi sevindi... Kimsənin eşidə bilməyəcəyi bir dildə danışmağa başladı:

- Şükür, gəlib çıxdı. Şükür, tənhalığıma son qoyuldu...

Qarajın qapıları həsrətli qollar kimi taybatay açıldı... Ancaq o, çox təəccübləndi... Qarşısında dayanan hisinə, qoxusuna öyrəşdiyi köhnə yox, tēptəzə, yağın içindən təzəcə çıxmış bir maşın idi... Özü də bu, daha gözəl, əvvəlkindən xeyli böyük, yaraşlıqlı bir maşın idi...

Ancaq balaca maşına öyrəşən qaraj bir az üşəndi...

- Ay dadi-bidad, bu yekəlikdə maşın mənim

qoynuma necə yerləşəcək?

Sahibi təzə maşını ehtiyatla içəri saldı. Doğrudan da, maşın böyük idi, qaraja güclə yerləşirdi. Ancaq neyləmək olar? Qapılar yarımçıq açıldı, sahibi ehtiyatla düşüb qapını örtüdü. Düyməni basan kimi işıqlar göz qırpdı və maşının qapıları kilidləndi...

Qarajın sahibi maşının o yanına, bu yanına keçdi, sonra qapıları bağlayıb evə getdi...

Ömründə ilk dəfə bu qədər dar qaraj gören maşın vahimələndi:

-Vay dedəm vay, mən burda necə qalacam?! Oy, buranın nə pis havası var!

Birdən qaraj dil açıb danışdı:

-Xoş gəlmisən, təzə dost!

Maşın səksəndi:

-Bu kimdi belə?

-Mən çox-çox təzə maşınlar yola salan köhnə qarajam! Narahat olma, sən də öyrəşəcəksən!

-Yox-yox, mən burda bir gün də qala bilmərəm... Köhnə maşının iyi-qoxusu mənim lap üreyimi bulandırır...

Qaraj acı-acı gülümsündü:

-Bütün təzə gələnlər belə deyir. Ancaq əvvəl-axır öyrəşirlər bu həyata...

-Bu nə dəmir-dümüdü rəflərdə?

-Köhnə maşının ehtiyat hissələri...

-Bura bax e, təzə maşın alır, köhnənin ehtiyat hissələrini burda saxlayır...

-Bu səndən əvvəl də belə idi...

-Bəlkə mənə göz dağı vermək istəyir...

-Yox, bu heç onun ağılına da gəlmir...

-Bəs o rəflərdəki bağlamalar nədi?

-Kitablardı.

-Nə, kitablar? Bura qarajdı, ya kitabxana?

-Qaraj olmağına qarajdı. Ancaq bizim sahibimiz borc xərc öz kitablarını nəşr elədirib gətirib yığır bura...

-Versin kitabxanaya da...

-Kitabxanaların hamısına paylayır o kitabları... Bunlar artıq qalanlardı...

-Mağazaya versin da!

OH-HOHO

(Macar nağılı)

Bir kasıb kişinin gözünün ağı-qarası kiçik bir oğlu var idi. Onlar o qədər kasıb idilər ki, ac-yalavac yaşayırdılar.

Oğlan böyüyüb yaşa dolanda, həyatı anlayanda atasına dedi:

-Atacan, mən dünyanı gəzib dolaşmaq, özümə iş tapmaq istəyirəm.

-Ay oğul, sən hələ balacasan, işləyən vaxtın deyil - ata narahatlıqla söylədi.

-Eybi yoxdu, atacan, nə qədər bacarsam, o qədər də qazanaram.

Ata çar-naçar razılaşmalı oldu:

-Nə deyirəm, ay oğul, sənə yaxşı yol!

Anası əlinə keçəndən bişirib oğlunun çantasına doldurdu. Oğlan valideynləri ilə vidalaşib yola düzəldi.

Oğlan az getdi, üz getdi, dərə-təpə düz getdi, axırda bir bulağın yanına gəlib çıxdı. Bulağın yanında əyləşib, çantasını açdı, içindəki kökəni çıxarıb yarisini yedi, yarisini isə ehtiyat saxladı. Bulağın suyundan içəndə hiss elədi ki, acdı. Ah çəkib mənasını özü də bilmədiyini bu sözləri dedi:

-Oh-Hoho!

Oğlan bu sözü söyləyən kimi bulağın içindən uzun saqqalı, balaca bir adam çıxıb dedi:

-Ay oğul, sən mənə çağırdın, de görüm nə istəyirsən?

Oğlan təəccübləndi:

-Yox, atacan, mən səni çağırırdım. Heç ağıma da gəlməzdi ki, bulağın içində adam yaşayır.

Saqqalı adam hirsləndi:

-Necə yeni mənə çağırمامısan? Sən mənim adımı çəkdi, Oh-Hoho dedin!

-Yox, həqiqətən, mən heç kəsi çağırmadım. Ac olduğum üçün elə səs çıxardım.

-Yaxşı, de görüm kimsən, hardan gəlib hara gedirsən?

-Mən özümə iş axtarıram.

-Doğrudur, mənə işçi lazım deyil, ancaq istəsən mənimlə gedə bilərsən. Ancaq bəri başdan xəbərdar eləyirəm ki, sənə gördüyün işlər üçün zəhmət haqqı ödəməyəcəm. Ancaq qismətinə nə çıxsa, o sənindir.

Oğlan çar-naçar razılaşdı. Onlar birlikdə meşənin dərinliyinə getdilər. Uzaqdan bir ev göründü.

Saqqalı kişi söylədi:

-Bax, mən bu evdə yaşayıram. Çəkinmə, içeri keç.

Onları gözəl bir qız qarşıladı. Uzunsaqqal oğlanı qızın yanında qoyandan sonra özü mixib getdi.

Qız böyük bir qazanın içini su ilə doldurub, altında ocaq yandırdı. Oğlana əmr etdi ki,

qaynayan suyun içinə girsin. Oğlan qazanın içində keyli qalandan sonra onu soyuq su ilə yuyundurdu. Bu yeniyetmə çiməndən sonra yüz dəfə əvvəlkindən gözəl oldu. Qız ondan soruşdu:

-De görüm, nə öyrəndin?

-Onu öyrəndim ki, bir dəfə başımı döndərsəm, at nalına çevriləcəyəm.

Qız oğlanı yenidən qaynar qazana saldı, yenidən onu soyuq su ilə yaxaladı və sonra soruşdu:

-De görüm bəs indi nə öyrəndin?

-Onu öyrəndim ki, bircə dəfə başımı çevirməklə nala vurulan mıxlara çevrilə bilərəm.

Qız oğlanı ümüncü dəfə əvvəlki kimi çimizdirəndən sonra yenə soruşdu:

-De görüm, bəs indi nə öyrəndin?

-Onu öyrəndim ki, başımı yana döndərəm kimi göyərçinə çevrilə bilərəm.

Qız dedi:

-Ay oğlan, sabahdan sənə xidmət müddətin başa çatır. Məni diqqətlə dinlə. Sabah atam gəlib nə öyrəndiyini soruşanda da ki, başımı tərpetməklə nala, mığa, göyərçinə çevrilə bilərəm. Bundan sonra nə soruşsa, heç nə demə. Sabah atan sənə dalınca gələndə mənim atam səni göyərçinə döndərüb göyərçinlərin arasına buraxacaq. Deyəcək ki, oğlunu bu quşların arasından seçə bilsən, onu özünə aparacaq. Seçə bilməsən, o, ömrü boyu göyərçin olaraq qalacaq. Sən atanın ayaqlarının arasındakı dəni yeyərsən ki, o səni tanısin. Qalan məsələləri gizlicə atana başa salacam.

Oğlan qıza təşəkkürünü bildirdi.

Səhəri gün Oh-Hoho evə qayıtdı. Oğlana nə soruşdusa, qızın öyrətdiyi kimi cavab verdi. Səhrbaz onu göyərçinə çevirdi. Oğlanın atası gələndə dedi ki, quşların arasından öz oğlunu seçə bilsən, o yenidən adama çevriləcək. Səhrbazın qızının gizli köməyi ilə ata göyərçin cildinə girmiş oğlunu tanıdı. Gənc yenidən yarlı-yaraşlıq bir insana çevrildi.

Ata sevine-sevine oğlunu da götürüb evə qayıdanda öz-özünə düşündü ki, ilahi, mən ac oğlumu necə doyuracağam. Ürəkləri oxumağı bacaran gənc dedi:

-Atacan, narahat olma. İndi mən başımı döndərüb gözəl bir itə çevriləcəm. Yolda dörd varlı insan sənə rast gəlib soruşanda ki, hara gedirsən, cavab ver ki, itimi yarmarkaya aparıb satmaq istəyirəm. Onlar sənə çoxlu pul verəcəklər. Sən mənə sat, ancaq boynumdakı zənciri satma, onu cibində gizlə.

Oğlu necə demişdisə, atası elə də elədi.

Varlı adamlar çoxlu pul verib iti aldılar. Ata xəbərdar elədi ki, bax, iti buraxmayın, yoxsa qaçıb gedəcək, bir də qayıtmayacaq. Varlılar isə ona qulaq asmadılar. İti açıb onu dovşanın dalınca buraxdılar... İti qaçdı, qaçdı, sonra adama çevrilib atasının yanına qayıtdı. Varlılar oğlanı görüb ondan dovşanın dalınca qaçan gözəl bir itini görüb-görmədiyini soruşdular. Oğlan isə dedi ki, xeyir, mən heç bir it görməmişəm...

Ata-oğul birlikdə yarmarkaya getdilər. Oğul dedi:

-Ata, indi mən gözəl bir ata çevriləcəm. Məni almaq istəyənlər qiymət soruşanda da ki, bu atı iki sandıq qızıla satıram. Ancaq cilovumu satma, ha!

Oğlanın atası belə də elədi. Ancaq at alanlar ısrarla cilovu da istədilər. Onların mübahisəsi bu şəhərdə yaşayan, indi isə yarmarkada gəzən Oh-Hohonu şübhələndirdi. O, məsələnin nə yerdə olduğunu anlayıb bərk hirsləndi. At satan kişinin yanına gəlib ısrarla dedi:

-Mən bu atı hansı qiymətə desən alıram, ancaq cilovu da satmalısən.